

Strużyna

woj. warmińsko-mazurskie, pow. ostródzki, gm. Morąg

Grodzisko w Strużynie znajduje się na obszarze AZP 19-56. W miejscowości stanowisko zostało oznaczone numerem XXI. Grodzisko położone jest w lesie, w obrębie rezerwatu danieli (ok. 1,5 km na SE od wsi Strużyna). Usytuowane zostało na wysokim cyplu, posiadającym naturalne walory obronne (od wschodu dostępu broniło częściowo osuszone Jezioro Długie, a od północy dolina Srebrnej Strugi).

Do II wojny światowej założenie obronne w Strużynie nosiło nazwę Johannisberg. Grodzisko „odkryto ponownie” w lipcu 1990 r., dzięki zgłoszeniu mieszkańca Warkalek. W sierpniu 1990 r., pomimo braku pozwolenia od konserwatora?, przeprowadzono na grodzisku badania sondażowe. Założono cztery wykopy (po linii W-E):

- wykop 1 – w centralnej części majdanu, gdzie pod humusem uchwycono fragmenty konstrukcji składającej się z dwóch warstw kamieni oraz fragment zwęglonej belki (prawdopodobnie relikw spalonej konstrukcji drewnianej)
- wykop 2 – w zachodniej partii majdanu
- wykop 3 – we wschodniej partii majdanu
- wykop 4 – położony na SWW od wykopu 2, w miejscu, gdzie spodziewano się suchej fosy (uzyskany profil nie potwierdził przypuszczeń badaczy).

Podczas prac odkryto nieliczne fragmenty ceramiki datowane na XI-XII w.

Kolejne badania podjęto w związku z realizacją programu „Katalog grodzisk Warmii i Mazur”, w ramach pierwszego etapu badań (lata 2012-2015), kierowanego przez prof. dr hab. Zbigniewa Kobylińskiego. W badaniach uczestniczyli mgr Magdalena Rutyna, mgr Jarosław Chrapek i mgr Daniel Skoczylas oraz studenci archeologii Instytutu Archeologii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Prace terenowe prowadzono od 09.07 do 20.09.2014 roku, na podstawie pozwolenia Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, WUOZ w Olsztynie, Del. w Elblągu, nr 304/2014.

W trakcie prac wykopaliskowych otworzono trzy wykopy (oznaczone cyframi 1-3) o łącznej powierzchni 66 m². Wszystkie eksplorowano wyłącznie metodą stratygraficzną.

Wykop 1 (14 m długości i 3 m szerokości na pierwszych 11 m, na pozostałych - 4 m szerokości) założono w północnej części grodziska. W obrębie tego wykopu przebadano

wewnętrzną część i szczyt wału grodziska, zagłębienie przywałowe i część majdanu. Zamiarem badawczym było rozpoznanie nawarstwień i śladów ewentualnych konstrukcji wału wraz z częścią wewnętrznego obszaru do wału przylegającego. Pod warstwą humusu leśnego na szczycie wału, w „SE” narożniku wykopu, zalegała ciemnoszara, piaszczysta warstwa o miąższości ok. 1,5 m. W warstwie tej znaleziono kilka poziomów zwęglonych fragmentów belek, pozostałości ramion konstrukcji drewnianej (skrzyni). Na podstawie nielicznych fragmentów ceramiki (w tym jednego z ornamentem żłobkowym) można przypuszczać, że konstrukcja drewniana pochodzi z okresu wczesnego średniowiecza. W zagłębieniu przywałowym, pod sypkimi, piaszczystymi warstwami odkryto połowę ziemianki (obiekt wchodził w „N” ścianę wykopu). Jej ściany oblepione były gliną i wyłożone kamieniami. W wypełniku znaleziono kilkanaście fragmentów ceramiki (głównie z wczesnej epoki żelaza).

Na majdanie grodziska pod warstwą humusu zalegały dwa poziomy bruku kamiennego. Odkryto kilkaset fragmentów ceramiki (datowanej na wczesną epokę żelaza i wczesne średniowiecze). W „SW” narożniku wykopu, na majdanie grodziska, pod warstwą humusu leśnego i ciemnoszarą warstwą z drobnymi węgielkami, znajdował się prawdopodobnie obiekt mieszkalny („ściany” wchodziły w „S” i „W” profile wykopu). Przy „północnej” krawędzi obiektu odkryto ślady po palikach (v-kształtnych w przekroju). W wypełniku obiektu znajdowało się kilkadziesiąt fragmentów ceramiki (z wczesnej epoki żelaza i wczesnego średniowiecza). Podczas prac na wykopie 1 odkryto ponad 1000 fragmentów ceramiki, fragment paciorka, gładzik i fragment przepalanej kości.

Wykop 2 (7 m długości i 2 m szerokości) założono na „W” od wykopu 1. Celem badawczym było stwierdzenie bądź wykluczenie istnienia suchej fosy. Pod piaszczystymi, sypkimi warstwami w „W” części wykopu odkryto kilkanaście śladów po słupach wzmacniającym zbocze. Pod słupami i kolejną piaszczystą warstwą znajdowały się zwęglone belki, będące prawdopodobnie pozostałością po spalonym moście. Na „E” od belek na dnie wykopu, nad calcem, spoczywała czaszka krowy (ofiara zakładzinowa?) Na podstawie uzyskanych profili wykopu można stwierdzić istnienie suchej fosy oraz pozostałości, starszego od fosy, spalonego mostu. Suchą fosę można prawdopodobnie datować na wczesne średniowiecze, z kolei most funkcjonował we wczesnej epoce żelaza.

Wykop 3 (7 m długości i 1 m szerokości) założono na „S” od wykopu 2, na tzw. podgrodziu. Pod warstwą humusu leśnego zalegała piaszczysta warstwa, na której

spoczywały trzy luźne skupiska kamieni (o średnicy do 10 cm). Odkryto kilkadziesiąt fragmentów ceramiki, zarówno wczesnośredniowiecznej, jak i z wczesnej epoki żelaza.